

Dokument ze zasedání

A8-0403/2017

18.12.2017

ZPRÁVA

o ženách, rovnosti žen a mužů a spravedlnosti v oblasti klimatu
(2017/2086(INI))

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

Zpravodajka: Linnéa Engström

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
STANOVISKO VÝBORU PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI	15
STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ	21
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	28
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	29

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o ženách, rovnosti žen a mužů a spravedlnosti v oblasti klimatu (2017/2086(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv přijatou dne 10. prosince 1948 a na úmluvy OSN o lidských právech a jejich opční protokoly,
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) ze dne 18. prosince 1979,
- s ohledem na Pekingskou deklaraci a akční platformu z roku 1995, které byly přijaty na čtvrté světové konferenci, zejména na její kritickou oblast zájmu K (Ženy a životní prostředí),
- s ohledem na demografický průzkum týkající se přizpůsobení se změně klimatu (Demographic Exploration for Climate Adaptation – DECA), který provedl Populační fond OSN (UNFPA) a který kombinuje údaje o populaci s geografii klimatických ohrožení, a poskytuje tak politický nástroj pro snižování rizika katastrof,
- s ohledem na Úmluvu OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD), která vstoupila v platnost v prosinci 1996, a zejména na článek 5 jejích obecných ustanovení,
- s ohledem na 18. konferenci smluvních stran (COP 18) Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC), jež se konala ve dnech 26. listopadu až 8. prosince 2012 v katarském Dohá (rozhodnutí 23/CP.18),
- s ohledem na 20. konferenci smluvních stran (COP 20) UNFCCC, jež se konala ve dnech 1. až 12. prosince 2014 v peruánské Limě, a zejména na Lidský pracovní program týkající se genderu (rozhodnutí 18/CP.20),
- s ohledem na 21. konferenci smluvních stran (COP 21) UNFCCC, jež se konala ve dnech 30. listopadu až 11. prosince 2015 ve francouzské Paříži,
- s ohledem na článek 8 Pařížské dohody,
- s ohledem na 22. konferenci smluvních stran (COP 22) UNFCCC, jež se konala ve dnech 7. až 18. listopadu 2016 v marockém Marrákeši, a na její rozhodnutí týkající se genderu a změny klimatu, které rozšiřuje Lidský pracovní program týkající se genderu (rozhodnutí 21/CP.22),
- s ohledem na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030, jež byla přijata v září 2015 a vstoupila v platnost dne 1. ledna 2016, a zejména na cíle udržitelného rozvoje 1, 4, 5 a 13,
- s ohledem na rezoluci Rady OSN pro lidská práva 35/20 ze dne 22. června 2017 o lidských právech a změně klimatu,

- s ohledem na článek 2 a čl. 3 odst. 2 a 5 Smlouvy o Evropské unii (SEU),
 - s ohledem na článek 8 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
 - s ohledem na závěry Rady ze dne 25. června 2012 s názvem „Rovnost žen a mužů a životní prostředí: zlepšení rozhodovacího procesu, kvalifikací a konkurenceschopnosti v oblasti politiky zmírňování změny klimatu v EU“,
 - s ohledem na akční plán EU pro rovnost žen a mužů na období 2016–2020 přijatý Radou dne 26. října 2015,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2014 o konferenci OSN o změně klimatu (COP 20) konané v roce 2014 v peruánské Limě¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 14. října 2015 nazvané „Na cestě k uzavření nové mezinárodní dohody o klimatu v Paříži“²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 20. dubna 2012 o ženách a změně klimatu (2011/2197)³,
 - s ohledem na stanovisko k nové dohodě o klimatu z roku 2015, které dne 1. června 2015 zveřejnila organizace Women and Gender Constituency⁴,
 - s ohledem na zprávu s názvem „Gender in environment and climate change“ (Genderové hledisko v otázkách životního prostředí a změny klimatu), kterou dne 26. ledna 2017 zveřejnil Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE)⁵,
 - s ohledem na ženevské závazky týkající se lidských práv a změny klimatu,
 - s ohledem na článek 52 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví a stanoviska Výboru pro zahraniční věci a Výboru pro rozvoj (A8-0403/2017),
- A. vzhledem k tomu, že ke změně klimatu dochází celosvětově, ale destruktivnější dopad má na země a komunity, které jsou za globální oteplování nejméně odpovědné; vzhledem k tomu, že tento dopad více pocítuje obyvatelstvo, které je nejvíce závislé na přírodních zdrojích kvůli své obživě a má nejmenší kapacitu reagovat na přírodní hrozby, jako jsou sucha, sesuvy půdy, záplavy a hurikány; vzhledem k tomu, že dopady změny klimatu nejvíce pocítí a budou jimi nejvíce zasaženi ti, kteří mají méně finančních zdrojů k tomu, aby se této změně přizpůsobili;
- B. vzhledem k tomu, že ženy a muži pocítují dopady změny klimatu rozdílně; vzhledem k tomu, že ženy jsou zranitelnější a čelí větším rizikům a zátěži, a to z různých důvodů, od nerovného přístupu ke zdrojům, vzdělání, pracovním příležitostem a právům na půdu

¹ Úř. věst. C 289, 9.8.2016, s. 27.

² Přijaté texty, P8_TA(2015)0359.

³ Přijaté texty, P7_TA(2012)0145.

⁴ http://womensgenderclimate.org/wp-content/uploads/2015/06/WGC_FINAL_1June.pdf

⁵ <http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/gender-environment-and-climate-change>

po sociální a kulturní normy a jejich různé intersekcionalní zkušenosti;

- C. vzhledem k tomu, že ženy jsou obzvláště ohroženy změnou klimatu a neúměrně pociťují její dopady kvůli svým sociálním úlohám, jako je obstarávání vody, potravin a hořlavých materiálů pro rodinu a péče o druhé; vzhledem k tomu, že ženy vykonávají více než 70 % veškerých činností na světě spojených s obstaráváním vody a s vodním hospodářstvím; vzhledem k tomu, že ačkoli v oblastech nejvíce zasažených změnou klimatu pracuje 70 % všech žen v odvětví zemědělství, ženy se jen zřídka podílejí na rozvoji politik v oblasti klimatu;
- D. vzhledem k tomu, že podle odhadů OSN je 781 milionů osob ve věku 15 let a starších negramotných a téměř dvě třetiny z tohoto počtu jsou ženy¹, přičemž přístup k informacím a vzdělávání prostřednictvím odpovídajících komunikačních kanálů má zásadní význam pro zajištění nezávislosti žen, a to zejména v případě přírodních katastrof;
- E. vzhledem k tomu, že přestože ženy v rámci afrického zemědělství vyrábí více než 90 % základních potravin, vlastní pouze okolo 1 % orné půdy;
- F. vzhledem k tomu, že přírodní katastrofy mají značný vliv na vzdělání, zdraví, strukturální chudobu a vysídlování obyvatelstva;
- G. vzhledem k tomu, že podle odhadů OSN tvoří 70 % z 1,3 miliardy lidí, kteří ve světě žijí v chudobě, ženy; vzhledem k tomu, že chudí lidé žijí častěji v okrajových oblastech ohrožených povodněmi, zvyšující se úrovní mořské hladiny a bouřemi; vzhledem k tomu že ženy a děti jsou při přírodních katastrofách 14krát více než muži ohroženi tím, že přijdou o život;
- H. vzhledem k tomu, že dopady změny klimatu zhoršují nerovnosti mezi ženami a muži, pokud jde o diskriminaci, ohrožení zdraví, ztrátu obživy, vysídlení, migraci, chudobu, obchodování s lidmi, násilí, sexuální vykořisťování, nedostatek potravin a přístup k infrastruktuře a základním službám; vzhledem k tomu, že je zapotřebí uplatňovat přístup zohledňující rovnost žen a mužů, který propojí analýzu klimatických dopadů s kritickou reflexí o spotřebitelských vzorcích a jejich dopadu na změnu klimatu;
- I. vzhledem k tomu, že nerovnosti dále prohlubuje nerovná účast žen na rozhodovacích procesech a na trzích práce, jež jim často brání, aby plně přispívaly k tvorbě politik v oblasti klimatu a jejich plánování a provádění a podílely se na nich; vzhledem k tomu, že ženy nejsou pouze oběťmi, ale rovněž mocnými hybateli změny při sestavování migračních a adaptačních strategií ve svých komunitách a v rozhodovacích funkcích a musí mít možnost takto působit;
- J. vzhledem k tomu, že Pekingská akční platforma z roku 1995 jasně stanovila, že existuje spojení mezi genderem, životním prostředím a udržitelným rozvojem, a uvedla, že ženy hrají strategickou úlohu při vývoji udržitelných a ekologicky šetrných vzorců spotřeby a výroby a že je třeba, aby se na všech úrovních zapojily rovným způsobem do rozhodování o životním prostředí;

¹ OSN, „The World's Women 2015“, <https://unstats.un.org/unsd/gender/chapter3/chapter3.html>

- K. vzhledem k tomu, že v článku 5 obecných ustanovení úmluvy UNCCD se poukazuje na úlohu žen ve venkovských komunitách a v oblastech, které jsou nejvíce zasaženy desertifikací a suchem, a vyzývá se k tomu, aby se na boji proti desertifikaci a účinkům sucha stejným dílem podíleli muži i ženy;
- L. vzhledem k tomu, že má-li být dosaženo vyváženého zastoupení žen a mužů a smysluplné účasti žen v jakémkoli procesu, je třeba napravit strukturální základy nerovnosti na základě pohlaví;
- M. vzhledem k tomu, že smluvní strany úmluvy UNFCCC se na 18. konferenci smluvních stran (rozhodnutí 23/CP.18) rozhodly schválit cíl genderové vyváženosti v orgánech zřízených podle úmluvy a Kjótského protokolu s cílem zlepšit zapojení žen, zajistit efektivnější politiku vůči změně klimatu, která vyváženěji zohlední potřeby žen a mužů, a sledovat pokrok dosažený v plnění cíle genderové vyváženosti při rozvíjení politiky změny klimatu zohledňující rovnost žen a mužů;
- N. vzhledem k tomu, že ženy jsou stále nedostatečně zastoupeny v orgánech členských států EU rozhodujících o změně klimatu na vnitrostátní úrovni, což není případ příslušných generálních ředitelství Komise, jako je GR pro oblast klimatu a GR pro energetiku, kde ženy zastávají 40 % funkcí;
- O. vzhledem k tomu, že Lidský pracovní program týkající se genderu přijatý na 20. konferenci smluvních stran (rozhodnutí 18/CP.20) vyzývá smluvní strany, aby pokročily v zajišťování vyváženého zastoupení žen a mužů a prosazovaly ohled na rovnost žen a mužů při rozvíjení a provádění politiky v oblasti změny klimatu; vzhledem k tomu, že smluvní strany jsou nabádány k tomu, aby podporovaly odbornou přípravu a zvyšování povědomí u delegátů a delegátek v otázkách týkajících se vyváženého zastoupení žen a mužů a změny klimatu;
- P. vzhledem k tomu, že Pařížská dohoda (COP 21) stanoví, že smluvní strany by při přijímání opatření k řešení změny klimatu v rámci provádění této dohody měly zohledňovat své příslušné povinnosti, mimo jiné s ohledem na lidská práva a rovnost žen a mužů;
- Q. vzhledem k tomu, že mechanismy financování opatření na přizpůsobení se změně klimatu a zmírňování této změny, jejichž cílem je řešit ztráty a škody či vysídlení způsobená změnou klimatu, budou účinnější, pokud jejich součástí bude plná účast žen na procesech jejich tvorby, přijímání rozhodnutí a provádění, včetně účasti žen na nejnižší úrovni; vzhledem k tomu, že zohledňování znalostí žen, včetně znalostí místních a původních obyvatel, může vést k pokrokům při zvládnání katastrof, zvýšit biologickou rozmanitost, zdokonalit vodohospodářství, zlepšit zajištění dostatku potravin, bránit desertifikaci, chránit lesy, zajistit rychlý přechod na technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a posílit veřejné zdraví;
- R. vzhledem k tomu, že smluvní strany Pařížské dohody uznaly, že změna klimatu je společným problémem lidstva; vzhledem k tomu, že smluvní strany by měly při přijímání opatření k řešení změny klimatu respektovat, podporovat a brát v úvahu své příslušné závazky, pokud jde o lidská práva, právo na zdraví, práva původních obyvatel, místních komunit, migrantů, dětí, osob se zdravotním postižením a lidí ve zranitelném postavení a právo na rozvoj, stejně jako rovnost pohlaví, posilování postavení žen

a mezigenerační spravedlnost;

- S. vzhledem k tomu, že klimatická spravedlnost propojuje lidská práva a rozvoj, neboť chrání práva těch nejzranitelnějších osob a zajišťuje rovné sdílení zátěže i přínosů spojených se změnou klimatu a jejími dopady;
- T. vzhledem k tomu, že cíle udržitelného rozvoje uznávají, že existuje souvislost mezi dosažením rovnosti žen a mužů a splněním všech těchto cílů, včetně cíle 13 v oblasti změny klimatu, který umožňuje bojovat se základními příčinami slabšího sociálně-ekonomického postavení žen, a posilovat tak jejich odolnost vůči změně klimatu;
- U. vzhledem k tomu, že dopady změny klimatu v regionech, jako je subsaharská Afrika a jižní Asie, by mohly do roku 2030 uvrhnout do extrémní chudoby více než 100 milionů lidí, a stát se tak rozbuškou konfliktů a příčinou vysídlování; vzhledem k tomu, že v úmluvě UNCCD se odhaduje, že by do roku 2045 mohlo být v důsledku desertifikace vysídleno 135 milionů lidí; vzhledem k tomu, že Mezinárodní organizace OSN pro migraci ve svém hodnocení důkazů konstatuje, že počet osob, které budou do roku 2050 v důsledku změny klimatu vysídleny, by se mohl pohybovat mezi 25 miliony a 1 miliardou osob s tím, že nejčastěji uváděným odhadem je 200 milionů lidí;
- V. vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů, sociální spravedlnost a právo na rozvoj jsou úzce spjaty s koncepcí spravedlnosti v oblasti klimatu; vzhledem k tomu, že ačkoli břímě změny klimatu nese celá společnost, vysídlováním v důsledku změny klimatu jsou nejvíce zasaženy právě ženy;
- W. vzhledem k tomu, že změna klimatu zvyšuje rozsah a četnost přírodních katastrof, které mohou vést ke ztrátám majetku, aktivit vytvářejících ekonomický příjem a přístupu k základním zdravotním službám a ke zvýšení rizika násilí na základě pohlaví; vzhledem k tomu, že přetrvávající nerovnosti mají často negativní vliv na schopnost žen vyrovnat se s důsledky přírodních katastrof; vzhledem k tomu, že změna klimatu tyto nerovnosti pravděpodobně dále prohloubí a povede k další zranitelnosti a dalšímu vysídlování;
- X. vzhledem k tomu, že mnohým z těchto dopadů lze ještě předejít prováděním rychlé rozvojové agendy podporující začlenění a rovnost žen a mužů a zaměřující se na zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se měnícím se klimatickým podmínkám;
- Y. vzhledem k tomu, že podle předpokladů povedou dopady změny klimatu k většímu vysídlování osob, které nezapadá do parametrů stávajících mezinárodních rámců; vzhledem k tomu, že odezva na vysídlení způsobené změnou klimatu bude výzvou prvořadého významu a vyžádá si komplexní a vyčerpávající celosvětovou strategii založenou na dodržování lidských práv;
- Z. vzhledem k tomu, že dokument „Klíčové myšlenky k lidským právům a změně klimatu“, který v roce 2017 přijala Rada OSN pro lidská práva, je významným krokem vpřed, pokud jde o řešení negativního dopadu na plné a skutečné požívání lidských práv; vzhledem k tomu, že Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížská dohoda poskytují světovým vůdcům průřezový normativní základ pro vytvoření rámce, který bude schopen efektivně řešit vysídlování v důsledku změny klimatu tím, že bude stavět na stávajících nástrojích OSN;

- AA. vzhledem k tomu, že EU má jasný právní rámec, který vyžaduje, aby v rámci své vnitřní a vnější politiky dodržovala a prosazovala rovnost žen a mužů a lidská práva; vzhledem k tomu, že politika EU v oblasti klimatu může mít významný dopad na ochranu lidských práv a prosazování opatření v oblasti klimatu, která zohledňují rovnost žen a mužů, na celém světě;
- AB. vzhledem k tomu, že EU může v souladu s pravomocemi, které jí podle Smluv přísluší, efektivně zlepšovat právní a politické uspořádání za účelem podpory klimatické spravedlnosti a aktivní účasti na rozvoji mezinárodního rámce chránícího lidská práva osob, jež byly kvůli změně klimatu vysídleny; konstatuje, že EU a členské státy se zavázaly k tomu, že do příštího globálního paktu o bezpečné, řízené a legální migraci začlení hledisko rovnosti žen a mužů;
- AC. vzhledem k tomu, že Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 nezahrnuje kategorii „klimatických uprchlíků“;
1. uznává, že rovnost žen a mužů je nezbytným předpokladem dosažení udržitelného rozvoje a účinného řešení klimatických výzev; zdůrazňuje, že ženy nejsou pouze oběťmi, ale rovněž mocnými hybateli změny, a mohou na základě své plné účasti formulovat a realizovat účinné klimatické strategie a/nebo řešení týkající se přizpůsobení se změně klimatu a zmírňování této změny a budovat vůči ní odolnost, jež bude produktem jejich zkušeností z rozličných oblastí a jejich praktických znalostí napříč odvětvími, od zemědělství, lesnictví a rybolovu po energetickou infrastrukturu a udržitelná města;
 2. poukazuje na to, že ženy ve venkovských oblastech mohou zastávat širokou škálu pracovních pozic, které nespádají do běžného zemědělství, a v této souvislosti zdůrazňuje, že ženy ve venkovských oblastech mohou být motorem změn vedoucích k přechodu k udržitelnému a ekologickému zemědělství a že mohou hrát významnou úlohu při vytváření zelených pracovních míst;
 3. vyzývá Komisi, aby zavedla programy, jejichž prostřednictvím by předávání moderních technologií a odborných znalostí mohlo rozvojovým komunitám a regionům pomoci přizpůsobit se změně klimatu, a aby zajistila zapojení žen, které v ohrožených zemích tvoří až 70 % pracovní síly v zemědělství;
 4. je přesvědčen, že posílení postavení žen ve venkovských oblastech má zásadní význam, pokud jde o přístup k půdě, úvěrům a udržitelným zemědělským postupům umožňujícím zvyšovat odolnost vůči změně klimatu, včetně ochrany ekosystémů, vodních zdrojů a úrodnosti půdy; vyzývá Komisi a členské státy, aby tato hlediska zohlednila ve svých rozvojových politikách, mimo jiné prostřednictvím veřejných investičních plánů a podporou odpovědných soukromých investic za pomoci rámců, jako jsou obecné zásady iniciativy OSN Global Compact v oblasti podnikání a lidských práv a akční plán investic do cílů udržitelného rozvoje Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD);
 5. je si vědom skutečnosti, že ženy a dívky mohou poskytnout nejvíce informací o své vlastní situaci a potřebách, a měly by proto být konzultovány ve všech záležitostech, které se jich týkají; bere na vědomí, že podle institutu EIGE jsou ženy statisticky změnou klimatu více znepokojeny; uznává, že ženy coby inovátorky, vedoucí

představitelky, organizátorky, pedagožky a pečovatelky dokázaly v průběhu staletí nalézt cestu ven z obtížných situací, aby zajistily a uspokojily potřeby svých rodin, a mají obrovský potenciál stát se rovněž inovátorkami budoucnosti;

6. vyzývá Komisi, aby přihlédla k sociálním a environmentálním dopadům své obchodní a zahraniční rozvojové politiky, včetně dopadu svých opatření na ženy; vyzývá navíc Komisi k tomu, aby trvala na závaznosti sociálních a environmentálních norem uvedených v kapitolách o udržitelném rozvoji, které jsou součástí obchodních dohod, o nichž jedná, a aby zavedla sankce pro případ, že by nebyly dodržovány;
7. je si vědom skutečnosti, že rozvojové politiky v oblasti zdraví, vzdělávání a posílení postavení jsou společně s politikou v oblasti životního prostředí zásadní pro udržitelný rozvoj a následné vyřešení změny klimatu; uznává, že způsoby, jakými jsou tyto politiky začleňovány do řešení narůstajících trendů, jako je urbanizace, budou mít na změnu klimatu obrovský dopad;
8. podotýká, že cíl udržitelného rozvoje č. 13 („Přijmout bezodkladná opatření pro boj proti změně klimatu a jejím dopadům“) se zabývá účastí žen na činnostech souvisejících s klimatem společně s cílem 13b, který jako svůj účel uvádí: „podpořit mechanismy pro zvýšení kapacity pro účinné plánování a řízení změny klimatu v nejméně rozvinutých zemích, včetně zaměření se na ženy, mladé lidi a místní a marginalizované komunity“;
9. vyjadřuje politování nad skutečností, že veškeré příspěvky k činnosti týkající se rovnosti žen a mužů v rámci úmluvy UNFCCC ze strany jejích smluvních stran jsou dobrovolné; naléhavě vyzývá Komisi, aby spolu s členskými státy zopakovala svou podporu vypracování, přijetí a financování akčního plánu pro rovnost žen a mužů úmluvy UNFCCC, jež by byl doplněn o komplexní víceletý pracovní program zahrnující financování, prioritní oblasti činnosti, časový harmonogram, klíčové ukazatele úspěchů, definici odpovědných subjektů a mechanismy pro sledování a přezkum;
10. vyzývá Komisi a členské státy, aby šly příkladem a přijaly cíle a lhůty pro dosažení cíle vyváženého zastoupení žen a mužů v delegacích při UNFCCC;
11. zdůrazňuje, že je zapotřebí přijmout dočasná zvláštní opatření s cílem pokročit v plnění cíle vyváženého zastoupení žen a mužů ve formálních a neformálních orgánech zřízených v souladu s UNFCCC a Kjótským protokolem a provádět mechanismus k udělování sankcí regionálním skupinám a obvodům, které nedodržují zásadu rovnosti, pokud jde o jmenování;
12. vyzývá Komisi a členské státy, aby v souladu se závazky EU týkajícími se rovnosti žen a mužů a lidských práv zajistily, že následné vnitrostátně stanovené příspěvky EU budou zahrnovat důsledné podávání zpráv o rovnosti žen a mužů a o lidských právech;
13. vyzývá členské státy, aby se řídily rozhodnutím 21/CP.22 o genderu a změně klimatu, které „vyzývá smluvní strany, aby určily a podporovaly vnitrostátní kontaktní osobu pro otázky rovnosti žen a mužů, jež by se zabývala jednáním o změně klimatu a prováděním a sledováním příslušných předpisů“, a aby poskytovaly podporu kontaktním osobám pro otázky rovnosti žen a mužů ve třetích a/nebo partnerských zemích;

14. uznává, že ženy nevykonávají pouze velkou část neplacené domácí a pečovatelské práce, ale přijímají rovněž většinu rozhodnutí souvisejících s každodenní spotřebou, a mohou tak prostřednictvím svého výběru ovlivňovat udržitelnost za předpokladu, že jim budou poskytnuty přesné informace a možnosti; poznamenává, že z výzkumu například vyplývá, že rozhodnutí spotřebitelů nakupovat místní potravinářské výrobky by mohlo snížit jejich emise skleníkových plynů až o 5 %;
15. připomíná své usnesení ze dne 16. listopadu 2011 o konferenci o změně klimatu v Durbanu (COP 17)¹ a závazek přijatý na této konferenci snažit se v souvislosti s financováním opatření v oblasti klimatu „dosáhnout alespoň 40% zastoupení žen ve všech příslušných orgánech“;
16. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že Varšavská pracovní skupina pro vysídlení, která byla úmluvou UNFCCC (COP 22) pověřena, aby vypracovala doporučení pro integrované přístupy k odvrácení, minimalizaci a řešení vysídlení spojeného s nepříznivými dopady změny klimatu, zaujme ve své činnosti přístup zohledňující otázky rovnosti žen a mužů a lidská práva a uznávající, že ženy a dívky patří mezi nejzranitelnější skupiny, jež jsou v důsledku změny klimatu vysídlovány, a jsou proto zvláště ohroženy obchodováním s lidmi a násilím na základě pohlaví;
17. vyzývá Komisi, aby změnu klimatu začlenila do všech rozvojových programů na všech úrovních; požaduje navíc, aby byly do rozhodování, plánování, provádění a navrhování politik a rozvojových programů týkajících se změny klimatu více zapojovány ženy z venkovských oblastí a z řad původních obyvatel;
18. vyzývá Komisi, aby spolu s členskými státy zajistila v rámci své práce na platformě pro vysídlení z důvodu přírodních katastrof (Nansenova iniciativa) a své „Agendy na ochranu přeshraničně vysídlených osob v kontextu přírodních katastrof a změny klimatu“ přístup zohledňující rovnost žen a mužů;
19. vyzývá proto Komisi a členské státy, aby podporovaly nové, rozšířené možnosti financování a doplňkové financování, zejména pokud jde o adaptační opatření, která by byla přímo ku prospěchu žen, které jsou změnou klimatu více ohroženy;
20. vyzývá Komisi a členské státy, aby při plánování, provádění, monitorování a hodnocení politik, programů a projektů v oblasti změny klimatu vypracovaly ukazatele a shromážďovaly údaje rozdělené podle pohlaví s využitím nástrojů, jako jsou genderová analýza, posouzení dopadů na rovnost žen a mužů, zohledňování rovnosti žen a mužů při sestavování rozpočtu a Index pro životní prostředí a gender (EGI), a to i prostřednictvím posíleného institutu EIGE;
21. vyzývá Komisi a členské státy, aby přispěly ke globálnímu paktu o bezpečné, řízené a legální migraci s cílem chránit klimatickou spravedlnost uznáním skutečnosti, že změna klimatu vede k migraci, poskytovat vstupy založené na lidských právech a začleňovat do celého globálního paktu zásadu rovnosti žen a mužů v souladu s potřebami lidí vysídlených v důsledku změny klimatu;
22. připomíná základní závazek č. 4, který je součástí závazků EU pro Světový humanitární

¹ Přijaté texty, P7_TA(2011)0504.

summit, tj. zajištění toho, aby humanitární programy zohledňovaly hledisko rovnosti žen a mužů; vyzývá Komisi, aby zajistila, že tento závazek bude zohledněn při provádění programu ECHO zaměřeného na připravenost na katastrofy (DIPECHO) a akčního plánu pro zvyšování odolnosti v zemích ohrožených krizí (2013–2020) a markeru odolnosti;

23. důrazně odsuzuje páchaní sexuálního násilí na vysídlených ženách a migrantkách; domnívá se, že je nutné věnovat zvláštní pozornost ženám a dívkám z řad migrantů, které se v průběhu cesty staly obětmi násilí, a zajistit jim přístup k psychologické a lékařské péči;
24. vyzývá Komisi a členské státy, aby zaměřily příslušné programy na oblasti postižené katastrofami, více se angažovaly při poskytování pomoci těmto regionům a jednaly s cílem vyřešit problémy, které přírodní katastrofy v těchto oblastech vyvolaly, přičemž věnují zvláštní pozornost situaci žen a dětí, jež důsledky přírodních katastrof trpí nejvíce;
25. vyzývá všechny zúčastněné strany, aby prostřednictvím rozšiřování znalostí žen o ochraně před klimatickými katastrofami, během nich i po nich podporovaly posílení postavení žen a jejich informovanost a aktivně je zapojovaly do předvídaní katastrof, systémů včasného varování a prevence, neboť se jedná o důležitou součást jejich úlohy vytváření odolnosti pro případ katastrofy;
26. vyzývá Komisi a členské státy, aby ve spolupráci s organizacemi občanské společnosti na místě podporovaly, posilovaly a zaváděly monitorovací mechanismy v přijímacích střediscích pro vysídlené osoby a migranty, která nemají nezbytné minimální podmínky pro prevenci násilí na základě pohlaví, s cílem zamezit jakémukoli obtěžování žen a dívek;
27. vyzývá Komisi, aby v rámci své zahraniční politiky spolupracovala s organizacemi občanské společnosti a organizacemi na ochranu lidských práv s cílem zajistit, aby byla v přijímacích střediscích dodržována lidská práva uprchlíků a vysídlených osob, zejména pokud jde o zranitelné ženy a dívky;
28. uvědomuje si možnosti začlenění cílů týkajících se zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně a posílení ekonomického postavení žen, zejména v rozvojových zemích; vyzývá Komisi a členské státy, aby se v rámci příslušných projektů a mechanismů, jako je program OSN pro snižování emisí z odlesňování (UN-REDD), zabývaly myšlenkou, jakým způsobem by ženám mohlo být nabídnuto placené zaměstnání spočívající v poskytování služeb v oblasti životního prostředí (opětovné zalesňování, zalesňování vykáčené půdy a zachování přírodních zdrojů), které v současnosti provádějí na dobrovolném základě;
29. vyzývá EU a členské státy, aby s cílem dalšího posílení zastoupení žen při jednáních v rámci UNFCCC poskytovaly finanční prostředky na odbornou přípravu a účast delegátek; vyzývá Komisi, aby usnadnila a podpořila propojování ženských organizací a činností občanské společnosti, pokud jde o rozvoj a provádění politik v oblasti změny klimatu; vyzývá Komisi, aby zajistila, že ženy budou rovnocennými účastníky a příjemci v rámci veškerých konzultací, programů a financování týkajících se změny klimatu organizovaných za podpory EU na vnitrostátní a místní úrovni;

30. vyzývá Komisi a generální ředitelství odpovědná za rovnost žen a mužů, rozvoj a energetiku a klima, aby rovnost žen a mužů zahrnovaly strukturovaným a systematickým způsobem do svých politik v oblasti změny klimatu a energetiky týkajících se EU a nesoustředily se výlučně jen na vnější rozměr; naléhavě vyzývá zejména GŘ pro spravedlnost a spotřebitele a GŘ pro mezinárodní spolupráci a rozvoj (DEVCO), aby zlepšovala svou informovanost o problematice rovnosti žen a mužů a posílila postavení žen ve vztahu ke klimatické spravedlnosti a posilovala svou činnost v této oblasti; zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby GŘ pro oblast klimatu (CLIMA) vyčlenilo zdroje na obsazení pozice kontaktní osoby pro otázky rovnosti žen a mužů; vyzývá EU a její členské státy, aby vypracovaly zásadu klimatické spravedlnosti; trvá na tom, že největší nespravedlnosti plynoucí z naší neschopnosti účinně řešit otázku změny klimatu by byly její ničivé dopady na chudé země a obyvatelstvo, zejména na ženy;
31. vyzývá Komisi a členské státy, aby ve svých zprávách v rámci všeobecného pravidelného přezkumu předkládaných Radě OSN pro lidská práva informovaly o dopadech na rovnost žen a mužů a lidská práva a o činnosti v oblasti klimatu;
32. konstatuje, že finanční závazky EU vůči rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen narůstají, nikoli však kapacita v oblasti lidských zdrojů, aby tento narůstající objem práce zvládala; zdůrazňuje, že EU musí prokázat pevný institucionální závazek, pokud jde o rovnost žen a mužů a posílení postavení žen ve vztahu ke změně klimatu, zejména jak je stanovují obecné politiky řídicí rozvojovou spolupráci, konkrétně cíle udržitelného rozvoje a akční plán EU pro rovnost žen a mužů;
33. lituje skutečnosti, že rovnost žen a mužů a změna klimatu nejsou v akčním plánu EU II pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen prioritní oblastí; konstatuje, že ukazatele, které rovnost žen a mužů zohledňují, nebyly dostatečně rozpracovány ani začleněny do hlášení výsledků a že interní odpovědnost za výsledky v oblasti rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen zůstávají spolu s financováním těchto výsledků špatné; konstatuje, že nejmenšího pokroku bylo dosaženo při plnění cíle 20 akčního plánu EU II pro rovnost žen a mužů nazvaného „Rovná práva pro ženy, která jim umožní účastnit se rozhodovacího procesu v oblasti klimatu a životního prostředí a ovlivňovat ho“, a vyzývá Komisi, aby posílila své úsilí o jeho dosažení; připomíná, že akční plán EU II pro rovnost žen a mužů předkládá agendu EU v oblasti zahraniční politiky se čtyřmi tematickými pilíři, včetně horizontálního pilíře týkajícího se posunu v institucionální kultuře útvarů Komise a ESVČ za účelem účinnějšího plnění závazků EU při plném dodržování zásady rovnosti mužů a žen;
34. uznává, že samotné zlepšení technických pokynů nebude stačit k transformaci efektivity EU v oblasti rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen;
35. vyzývá k dalšímu zavedení koncepce klimatické spravedlnosti, pokud jde o celosvětové kvóty CO₂, které by byly rozděleny na osobu a monitorovány, přičemž by měl být zaveden kompenzační plán a mechanismus, na jehož základě by ti, kteří svou kvótu překročí, poskytovali náhradu těm, kteří ji nevyužijí;
36. vyzývá Komisi, aby se ujala iniciativy a vypracovala komplexní sdělení s názvem „Rovnost žen a mužů a změna klimatu – budování odolnosti a prosazování klimatické spravedlnosti v rámci strategií pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně“ s cílem dostát svému pevnému institucionálnímu závazku v oblasti rovnosti žen

- a mužů a posílení postavení žen a řešit stávající nedostatky v institucionální koordinaci;
37. vyzývá své parlamentní výbory, aby v rámci své činnosti ve své oblasti působnosti, jež se dotýká průřezových otázek změny klimatu, udržitelného rozvoje a lidských práv, posílily zohledňování rovnosti žen a mužů;
 38. zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby financování opatření pro přizpůsobení se změně klimatu a zmírňování jejich dopadů zohledňovalo rovnost žen a mužů; vítá nedávný pokrok, pokud jde o politiku v oblasti rovnosti žen a mužů týkající se mnohostranných mechanismů financování; dále vítá iniciativy soukromého sektoru, které jsou zaměřeny na posílení sociální odpovědnosti podniků prostřednictvím vyplácení prémie na projekty, jež splňují kritéria udržitelnosti, včetně podpory možností obživy žen a jejich příležitostí ke vzdělávání; poznamenává nicméně, že podle Rozvojového programu OSN (UNDP) podporuje pouze 0,01 % veškerého celosvětového financování projekty, které se zabývají jak změnou klimatu, tak právy žen; vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily, že jejich programy v oblasti změny klimatu odpovídají nejpřísnějším mezinárodním normám v oblasti lidských práv a nepodřívají rovnost žen a mužů;
 39. má za to, že tři finanční mechanismy v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) – Zelený klimatický fond, Světový fond životního prostředí a Adaptační fond – by měly zpřístupnit další financování pro investiční politiku v oblasti klimatu, jež by více zohledňovala rovnost žen a mužů;
 40. naléhavě vyzývá zejména EU, aby poskytování rozvojové pomoci podměnila zahrnutím kritérií vycházejících z lidských práv a aby do politiky v oblasti změny klimatu zavedla nová kritéria zohledňující rovnost žen a mužů;
 41. vyzývá k opatřením zohledňujícím rovnost žen a mužů, která zajistí, že ženy nebudou vnímány pouze jako příjemkyně opatření v oblasti klimatu, ale rovněž jako podnikatelky v oblasti technologie čisté energie; vítá výzvu Komise k předkládání návrhů na téma „Ženy a udržitelná energie“, která vyčleňuje 20 milionů EUR na provádění činností podporujících podnikání žen v odvětví udržitelné energie v rozvojových zemích, a vybízí Komisi, aby tuto částku v budoucnosti navýšila;
 42. vyzývá ke školení úředníků EU zaměřenému na rovnost žen a mužů, a to zejména těch úředníků, kteří se zabývají rozvojovou politikou a politikou v oblasti klimatu;
 43. žádá, aby bylo vysídlování v důsledku změny klimatu bráno vážně; je otevřen diskusi o zavedení ustanovení o „klimatické migraci“; vyzývá k vytvoření skupiny odborníků, která by tuto záležitost prozkoumala na mezinárodní úrovni, a naléhavě žádá, aby se problematika klimatické migrace stala součástí mezinárodní agendy; vyzývá k posílení mezinárodní spolupráci s cílem zajistit odolnost vůči změně klimatu;
 44. vítá stěžejní programové iniciativy předložené orgánem UN Women a projekty a programy globální aliance pro boj proti změně klimatu, které vytvářejí průřezové propojení mezi rovností žen a mužů a změnou klimatu;
 45. vítá činnost zvláštního zástupce OSN pro lidská práva a životní prostředí a Rady OSN pro lidská práva v této oblasti a vyzývá Komisi a členské státy, aby toto úsilí podporovaly, a to i poskytováním finanční pomoci;

46. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

21.11.2017

STANOVISKO VÝBORU PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI

pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

k ženám, rovnosti žen a mužů a spravedlnosti v oblasti klimatu
(2017/2086(INI))

Zpravodaj: Pier Antonio Panzeri

NÁVRHY

Výbor pro zahraniční věci vyzývá Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv ze dne 10. prosince 1948,
- s ohledem na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) a na Pekingskou akční platformu,
- s ohledem na obecné zásady OSN pro vnitřní vysídlování z roku 1998 a na jmenování zvláštní zpravodajky pro lidská práva vnitřně vysídlených osob Radou OSN pro lidská práva v listopadu 2016,
- s ohledem na rezoluci Rady OSN pro lidská práva 35/20 ze dne 22. června 2017 o lidských právech a změně klimatu,
- s ohledem na obecné zásady OSN týkající se podnikání a lidských práv,
- s ohledem na deklaraci Konference OSN o životním prostředí člověka konané ve Stockholmu v roce 1972 a na Deklaraci o životním prostředí a rozvoji z konference OSN v Riu v roce 1992,
- s ohledem na ženevské závazky týkající se lidských práv a změny klimatu,
- s ohledem na společnou strategii Afrika–EU,
- s ohledem na akční plán EU pro rovnost žen a mužů na období 2016–2020 přijatý Radou dne 26. října 2015,

- s ohledem na doktrínu OSN týkající se „odpovědnosti za ochranu (R2P)“;
- A. vzhledem k tomu, že negativní dopady změny klimatu mohou vést k migračním tokům; vzhledem k tomu, že se ochraně osob, které byly vnitřně vysídleny z důvodů souvisejících se životním prostředím, nevěnuje dostatečná pozornost; vzhledem k tomu, že dopad změny klimatu pocítí citelněji lidé v nejméně rozvinutých zemích, v nejzranitelnějších komunitách a v citlivých ostrovních regionech, které jsou nejvíce závislé na přírodních zdrojích pro svou obživu nebo mají nejmenší kapacitu a nedostatečné nástroje k tomu, aby se přizpůsobili nepříznivým účinkům změny klimatu, i když historickou odpovědnost za změnu klimatu nesou nejbohatší země světa;
- B. vzhledem k tomu, že ženy jsou více ohroženy změnou klimatu, a že ženy představují 70 % z 1,2 miliardy osob, které vydělávají méně než jeden dolar denně; vzhledem k tomu, že změna klimatu zhoršuje nerovnosti mezi ženami a muži a v souvislosti mj. s obchodováním s lidmi; vzhledem k tomu, že omezený přístup žen k výrobním zdrojům a kontrole nad nimi, a omezená práva jim poskytují méně příležitostí utvářet a ovlivňovat politická rozhodnutí, což se oficiálně uznává od 13. konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP 13), která se konala na Bali v roce 2007;
- C. vzhledem k tomu, že existuje přímá souvislost mezi změnou klimatu, a jeho dopadem na zhoršování životního prostředí, zabezpečování potravin a vody, přístup k přírodním zdrojům, lidské zdraví a migraci a že tyto jevy přímo či nepřímo ohrožují možnost plně uplatňovat lidská práva, včetně práva na život, vodu a hygienické prostředí, potraviny, zdravotní péči a bydlení; vzhledem k tomu, že změna klimatu tak může vyústit v ekonomickou katastrofu a politickou a sociální nestabilitu, jež mohou vést k vysídlování a opouštění domovů kvůli konfliktům a klimatickým změnám; vzhledem k tomu, že těžební projekty v přírodních oblastech zvláštního zájmu ohrožují místní komunity a jiné zranitelné skupiny, včetně žen, a zhoršují změnu klimatu;
- D. vzhledem k tomu, že negativní důsledky změny klimatu ohrožují vyhlídky na rozvoj země a prohlubují již existující nerovnosti mezi ženami a muži (které již způsobuje řada strukturálních determinant, zejména socioekonomických, institucionálních, kulturních a politických), které se projevují zejména na rozdělení sociálních rolí mezi pohlaví, vzhledem k tomu, že změnu klimatu lze vnímat jako katalyzátor environmentálních a humanitárních problémů, protože její negativní účinky přímo souvisejí s poškozováním životního prostředí;
- E. vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů je jednou z hlavních zásad Evropské unie a jejích členských států a podpora této rovnosti jedním z hlavních cílů Unie; vzhledem k tomu, že boj proti změně klimatu je jednou z hlavních priorit a osoby s rozhodovací pravomocí si nemohou dovolit připravit se o intelektuální a aktivní příspěvek žen; vzhledem k tomu, že politika v oblasti klimatu má přímý dopad na rovnost žen a mužů a posílení postavení žen a ženy jsou zásadní pro řešení, které mají za cíl zmírnění důsledků změny klimatu a přizpůsobování se výzvám;
- F. vzhledem k tomu, že podle Mezinárodní organizace OSN pro migraci by mohlo do roku 2050 opustit své domovy kvůli změně klimatu 200 milionů lidí; vzhledem k tomu, že podle Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) je vůči nepříznivým dopadům změny klimatu obzvláště zranitelný africký kontinent a jeho obyvatelstvo;

- G. vzhledem k tomu, že Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 nezahrnuje kategorii „klimatických uprchlíků“;
1. zdůrazňuje, že změna klimatu zhoršuje stávající nerovnosti a že ženy a dívky patří mezi nejzranitelnější skupiny, jež jsou změnou klimatu postihovány; zdůrazňuje, že obzvláště lidé žijící ve venkovských oblastech v rozvojových zemích, a to zejména ženy, jsou zvláště zranitelné, protože jsou často závislé na přírodních zdrojích, zastávají velkou část zemědělské práce, zejména v oblasti produkce potravin a obstarávání vody a paliva pro rodinu, a často nesou odpovědnost za podstatnou část neplacené práce v domácnosti a společenstvích; zdůrazňuje, že zemědělství přímo souvisí s podmínkami životního prostředí; zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že ženy jsou v přední linii, čelí jako první nespravedlnosti a chudobě;
 2. domnívá se, že inovace v zemědělství mohou přispět k pěstování zemědělských plodin, které jsou odolnější vůči změně klimatu, což by vedlo k lepším a předvídatelnějším výnosům a zajištění vyšších příjmů pro zemědělce, domácnosti a místní komunity;
 3. zdůrazňuje, že změna klimatu vyžaduje genderově citlivou reakci opírající se o lidská práva; vyzývá k účinné účasti žen v rozhodovacích procesech na všech úrovních, včetně mezinárodních jednání o změně klimatu, aby bylo možné rozvíjet genderově citlivé reakce s cílem odstranit stávající nerovnosti; zdůrazňuje zásadní význam vzdělávání pro dívky a ženy v různých oborech pro vytváření hospodářských příležitostí, a nutnost poskytovat finanční prostředky na účast žen na mezinárodních rozhodovacích procesech;
 4. upozorňuje, že posílení postavení všech žen a dívek je výslovným cílem, jehož má být dosaženo napříč všemi cíli udržitelného rozvoje; v tomto ohledu trvá na tom, aby se Komise a členské státy aktivně zasazovaly za větší úlohu žen v rámci těchto jednání; vyzývá mezinárodní společenství, aby při financování iniciativ a podpoře nových technologií za účelem řešení změny klimatu zohledňovalo genderové hledisko a specifické priority žen; plně v této souvislosti podporuje programy zaměřené na podnikání, které byly zahájeny a které mají zahrnovat plnou účast žen;
 5. zdůrazňuje, že je nezbytné, aby byly ženy zapojeny do provádění a realizace environmentální politiky na vnitrostátní a místní úrovni, a to s ohledem na skutečnost, že znalosti a zkušenosti místních žen mohou být využívány k zajištění účinnosti politik;
 6. se znepokojením bere na vědomí vysídlování obyvatelstva způsobené změnou klimatu, v jehož rámci jsou nejzranitelnějšími skupinami ženy s dětmi a mladé dívky, jež jsou vystavovány porušování základních práv; žádá, aby vysídlování v důsledku změny klimatu bylo bráno vážně; je otevřen diskusi o zavedení ustanovení o „klimatické migraci“; vyzývá k vytvoření skupiny odborníků, která by prozkoumala tuto záležitost na mezinárodní úrovni, a žádá, aby byla problematika klimatické migrace zařazena do mezinárodního programu; vyzývá k posílené mezinárodní spolupráci s cílem zajistit odolnost vůči změně klimatu;
 7. vyzývá Komisi, aby zajistila genderově citlivý přístup, díky němuž budou práva žen, prosazování rovnosti žen a mužů a klimatická spravedlnost začleňovány do jejích strategických programů na vnitrostátní a regionální úrovni, akčního plánu pro lidská práva a demokracii a dialogů o lidských právech s třetími zeměmi a vyzývá k tomu, aby

byla otázka rovnosti pohlaví začleněna do obecného a průřezového cíle ve všech politikách pro oblast změny klimatu.

8. vítá stěžejní programové iniciativy OSN pro ženy a projekty a programy globální aliance pro boj proti změně klimatu, které vytvářejí průřezové propojení mezi rovností žen a mužů a změnou klimatu;
9. vítá činnost zvláštního zpravodaje OSN pro lidská práva a životní prostředí a Rady OSN pro lidská práva v této oblasti a vyzývá Komisi a členské státy, aby toto úsilí podporovaly, a to i poskytováním finanční pomoci;

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	21.11.2017
Výsledek konečného hlasování	+: 44 -: 5 0: 5
Členové přítomní při konečném hlasování	Michèle Alliot-Marie, Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Bas Belder, Mario Borghezio, Victor Boştinaru, Elmar Brok, Klaus Buchner, James Carver, Lorenzo Cesa, Javier Couso Permuy, Georgios Epitideios, Anna Elżbieta Fotyga, Eugen Freund, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Tunne Kelam, Janusz Korwin-Mikke, Eduard Kukan, Ryszard Antoni Legutko, Barbara Lochbihler, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, Alex Mayer, David McAllister, Tamás Meszerics, Francisco José Millán Mon, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Paşcu, Tonino Picula, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Michel Reimon, Jean-Luc Schaffhauser, Alyn Smith, Jordi Solé, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, Charles Tannock, László Tökés, Ivo Vajgl, Geoffrey Van Orden, Hilde Vautmans
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Asim Ademov, Laima Liucija Andrikienė, Jo Leinen, Urmas Paet, Miroslav Poche, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Marietje Schaake, Janusz Zemke
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Ivica Tolić

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

44	+
ALDE	Hilde Vautmans, Ivo Vajgl, Marietje Schaake, Petras Auštrevičius, Urmas Paet
GUE/NGL	Javier Couso Permuy
PPE	Asim Ahmedov Ademov, Cristian Dan Preda, Dubravka Šuica, David McAllister, Eduard Kukan, Elmar Brok, Francisco José Millán Mon, Ivica Tolić, Jaromír Štětina, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Julia Pitera, Laima Liucija Andrikienė, Lorenzo Cesa, László Tőkés, Manolis Kefalogiannis, Michael Gahler, Michèle Alliot-Marie, Ramona Nicole Mănescu, Sandra Kalniete, Tunne Kelam
S&D	Alex Mayer, Andrejs Mamikins, Demetris Papadakis, Eugen Freund, Francisco Assis, Ioan Mircea Pașcu, Janusz Zemke, Jo Leinen, Miroslav Poche, Pier Antonio Panzeri, Tonino Picula, Victor Boștinaru
VERTS/ALE	Alyn Smith, Barbara Lochbihler, Jordi Solé, Klaus Buchner, Michel Reimon, Tamás Meszerics

5	-
EFDD	James Carver
ENF	Jean-Luc Schaffhauser, Mario Borghezio
NI	Georgios Epitideios, Janusz Korwin-Mikke

5	0
ECR	Anna Elzbieta Fotyga, Bas Belder, Charles Tannock, Geoffrey Van Orden, Ryszard Antoni Legutko

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

21.11.2017

STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ

pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

k ženám, rovnosti žen a mužů a spravedlnosti v oblasti klimatu
(2017/2086(INI))

Zpravodaj: Florent Marcellesi

NÁVRHY

Výbor pro rozvoj vyzývá Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že smluvní strany Pařížské dohody (uzavřené na konferenci o změně klimatu v roce 2015 (COP 21)) se zavázaly, že budou při přijímání opatření k řešení změny klimatu respektovat a prosazovat lidská práva, zejména pokud jde o rovnost žen a mužů a posilování postavení žen;
 1. připomíná, že ženy jsou více vystaveny negativním účinkům klimatických rizikům vyplývajícím ze sociálně kulturních a hospodářských překážek (jako je přístup k půdě, úvěrům, veřejným službám a technologii), chudoby a závislosti na přírodních zdrojích pro svou obživu; se znepokojením konstatuje, že například klimatický tlak na vodní a lesní zdroje často nepřiměřeně postihují ženy v jejich každodenních činnostech, což omezuje jejich ekonomické vyhlídky; znovu opakuje, že je nezbytně nutné posílit soběstačnost žen a omezit diskriminační praxi s cílem překonat problémy spojené se změnou klimatu a vybudovat účinnou odolnost; je toho názoru, že genderové hledisko by proto mělo být spolu s programy týkajícími se změny klimatu ústředním bodem politik a programů v rozvojových zemích;
 2. vyjadřuje znepokojení nad tím, že podle studie OSN úloha žen jakožto nositelek změn ovlivňujících rozhodnutí a investice v oblasti klimatu a využívajících tato rozhodnutí a investice je doposud nedostatečná¹; vyjadřuje politování zejména nad skutečností, že ženy nejsou dostatečně zastoupeny v klíčových odvětvích vědy souvisejících se změnou klimatu – jako je energetika, technické obory, doprava, informační technologie a

¹ příručka OSN o ženách nazvaná „Použitím vzájemných přínosů mezi rovností žen a mužů a opatření v oblasti klimatu pro udržitelný rozvoj. Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů v projektech v oblasti změny klimatu“.

výpočetní technika, pokud jde o pozice kvalifikovaných zaměstnanců, odborníků a osob s rozhodovací pravomocí; domnívá se, že je třeba změnit paradigma tak, aby se otázky týkající se rovnosti žen a mužů staly středem úsilí o řízení klimatu a investic; věří, že by rozhodnutí a investice v oblasti klimatu proto měla zapojit všechny vrstvy společnosti, zejména ženy a další zranitelné skupiny;

3. zdůrazňuje, že je třeba, aby financování opatření k přizpůsobení se změně klimatu a ke zmírňování jejich účinků zohledňovalo rovnost žen a mužů; vítá nedávný pokrok, pokud jde o politiku v oblasti rovnosti žen a mužů v oblasti mnohostranných mechanismů financování; dále vítá iniciativy soukromého sektoru, které jsou zaměřeny na posílení společenské odpovědnosti podniků prostřednictvím vyplácení prémie na projekty, které obsahují kritéria udržitelnosti, včetně zlepšování životních podmínek žen a jejich příležitostí ke vzdělávání; poznamenává nicméně, že podle Rozvojového programu OSN se pouze 0,01 % všech celosvětových projektů podpůrného financování zabývá změnou klimatu i právy žen; vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily, že jejich programy v oblasti změny klimatu odpovídají nejpřísnějším mezinárodním normám v oblasti lidských práv a nepodřívaly rovnost žen a mužů;
4. vyzývá členské státy, aby začlenily genderový rozměr do rozvoje, provádění a vyhodnocování vnitrostátních politik v oblasti životního prostředí, jakož i do jejich navazujících opatření, a aby zajistily plnou a rovnou účast žen na přijímání rozhodnutí na všech úrovních, zejména pokud jde o strategie pro změnu klimatu; vyzývá k tomu, aby se ženy rovněž účastnily na správě a rozhodování s ohledem na přidělování finančních prostředků na opatření k předcházení přírodním pohromám;
5. má za to, že tři finanční mechanismy v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu – Zelený klimatický fond, Světový fond životního prostředí a Adaptační fond – by měly zpřístupnit dodatečné financování politiky investování v oblasti klimatu, která bude více zohledňovat rovnost žen a mužů;
6. zdůrazňuje, že je nutné určit a prosazovat pragmatické postupy, u nichž se prokázalo, že zohledňují rovnost žen a mužů, jako mimo jiné například populační, zdravotní a environmentální programy, jež poskytují ucelené řešení problémů spojených se zdravím, otázkou rovnosti žen a mužů a životním prostředím, včetně reakce na změnu klimatu, a přispívají k dosahování příslušných cílů udržitelného rozvoje;
7. připomíná, že posílení postavení žen je zásadní pro dosažení cílů udržitelného rozvoje; se znepokojením konstatuje, že genderově podmíněné překážky jsou v mezinárodních a vnitrostátních politických postupech v oblasti změny klimatu přítomné; zdůrazňuje, že je třeba zajistit účast žen na rozhodování, plánování a prováděcích procesech; naléhavě vyzývá EU a její členské státy, aby zintenzivnily své úsilí o začlenění hlediska rovnosti žen a mužů do svých politik v oblasti klimatu a do rozvojové spolupráce včetně veškerých obchodních a investičních rámců; naléhavě vyzývá EU, aby poskytování rozvojové pomoci podmínila tím, že budou do politiky v oblasti změny klimatu zavedena kritéria zohledňující lidská práva a rovnost žen a mužů;
8. připomíná, že sběr údajů rozčleněných podle pohlaví a genderových statistik jsou prvním krokem, který umožní provádět řádné genderové analýzy v oblasti změny klimatu; konstatuje však, že v mnoha zemích chybějí genderové statistiky týkající se životního prostředí; vyzývá EU ke zlepšení budování kapacit ve vnitrostátních

statistických systémech rozvojových zemí pro účely shromažďování genderových statistik v oblasti životního prostředí, s cílem zlepšit hodnocení situace v oblasti změny klimatu a za účelem nalezení řešení týkající se rozdílných důsledků změny klimatu; zejména vyzývá Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), aby zlepšila sběr údajů (týkající se odolnosti a zranitelnosti, například po katastrofě) a prováděla další genderovou analýzu mechanismů Kjótského protokolu a dopadu tohoto protokolu;

9. vyzývá k vytvoření ukazatele životního prostředí umožňujícího analyzovat modely růstu, spotřeby a životního stylu a jejich vlivu na změnu klimatu;
10. konstatuje, že hospodářská soběstačnost žen předpokládá přístup k sociálnímu zabezpečení, základním sociálním službám a veřejným službám; se znepokojením však konstatuje, že ačkoli ženy ve světové produkci potravin převažují (50 až 80 %), vlastní podle Rozvojového programu OSN méně než 20 % půdy; konstatuje, že rostoucí obchodní poptávka po půdě a s tím souvisejícími nároky na půdu rovněž představují obtíže pro chudé ženy co se týče získání a udržení bezpečného a spravedlivého přístupu k půdě;
11. upozorňuje na zranitelnost žen v odvětví zemědělství, které je změnou klimatu obzvláště zasaženo; zdůrazňuje, že je třeba zabývat se genderově rozčleněnými investičními riziky pro udržitelné zemědělství; vyzývá EU, aby rozvojovým zemím pomohla reformovat právní předpisy a zabránit diskriminačním praktikám, které ženy omezují ve vlastnictví produktivních zdrojů a způsobů produkce, a přístupu k nim, včetně přístupu k poradenským a finančním službám;
12. připomíná, že přijetí cílů udržitelného rozvoje klade soudržnost politik ve prospěch rozvoje do středu zájmu agendy do roku 2030; naléhavě vyzývá EU, aby svou energetickou politiku formovala v souladu s těmito zásadami; se znepokojením konstatuje, že opatření EU zaměřená na snižování závislosti na fosilních palivech a emise z dopravy v EU vedou ke zvýšení poptávky po biopalivech, požadavek, který lze splnit pouze prostřednictvím dovozu těchto biopaliv z rozvojových zemí; zdůrazňuje, že to vede ke změnám ve využívání půdy, které mají dopad na zranitelné osoby, a to zejména na ženy; vyzývá EU, aby se těmito otázkami zabývala v rámci probíhající reformy směrnice o obnovitelných zdrojích energie (směrnice 2009/28/ES);
13. vítá skutečnost, že Pařížská dohoda obsahuje odkazy na rovné zastoupení žen a mužů, a trvá na tom, že pomoc zemím při provádění jejich cílů v oblasti klimatu nebo získání jejich zamýšlených vnitrostátně stanovených příspěvků v rámci COP 21 je možné pouze tehdy, pokud budeme využívat znalostí, prognózy, účasti a aktivity všech skupin naší společnosti, za to zejména žen;
14. připomíná, že lesy podporují živobytí 1,6 miliardy osob a 80 % veškeré suchozemské biodiverzity a napomáhají absorbování 30 % emisí uhlíku;
15. připomíná klíčovou úlohu lesů pro zachování biologické rozmanitosti, zmírňování změny klimatu, poskytování ekosystémových služeb a zajištění živobytí; konstatuje však, že ačkoli ženy v komunitách závislých na lese významně přispívají k udržitelnému hospodaření s lesy, nemají často prospěch z investic v oblasti lesnictví a jsou vyloučeny z relevantních rozhodovacích procesů; vyzývá k posílení práv

původních obyvatel, zejména žen; zdůrazňuje zásadní úlohu, kterou rovnost žen a mužů a posílení postavení žen sehrává v případě dlouhodobého úspěchu programu na snižování emisí z odlesňování a znehodnocování lesů v rozvojových zemích (REDD+); domnívá se, že opatření v rámci programu REDD + by měla řešit strukturální nerovnosti, pokud jde o držbu půdy a lesů; zdůrazňuje zejména, že je nezbytné zabývat se nedostatečnou jasností a zabezpečením vlastnických práv v rozvojových zemích, zejména s ohledem na ženy, které mají často pouze užívací práva k půdě, což má dopad na jejich rozhodovací pravomoci, pokud jde o řízení nebo využívání výhod vyplývajících z procesu REDD +;

16. konstatuje, že rozšiřování pouští a úbytek vodních zdrojů mají zásadní dopad na každodenní život žen, zejména žen pracujících v zemědělství; žádá, aby byla zaručena práva žen vlastnit a využívat půdu, zejména prostřednictvím systému reformy zemědělství;
17. připomíná, že decentralizované udržitelné energetické technologie se stále častěji stávají cenově nejvýhodnějšími energiemi pro chudé; vyzývá k podpoře podnikání žen v odvětví energetiky, aby se snížilo množství času, který věnují neplacené domácí práci a pečovatelským činnostem;
18. zdůrazňuje, že je nutné chránit a oceňovat drobné zemědělce, zejména pokud jde o ženy, jako hlavní hospodářské subjekty, jejichž práva k využívání a vlastnictví půdy je třeba chránit prostřednictvím závazných právních mechanismů a zabezpečit je před zabírání půdy;
19. připomíná, že ačkoli ve většině rozvojových zemí především ženy sehrávají hlavní úlohu při řízení energetické spotřeby v domácnostech, často čelí energetické chudobě, např. používáním pomalu hořících materiálů a materiálů představujících zdravotní rizika pro každodenní běžné použití, což má nepříznivý dopad na jejich vyhlídky pokud jde o zdravotní péči, přístup k pitné vodě, zemědělství, pracovní příležitosti, a tak dále; zdůrazňuje, že je v této souvislosti třeba se zabývat investičním rizikem v oblasti energetiky rozčleněným podle pohlaví s cílem urychlit všeobecný přístup k energii; připomíná, že při poskytování pobídek pro elektrifikaci na základě obnovitelných zdrojů energie v rozvojových zemích mohou dohody o klimatu přispět ke snížení chudoby; v této souvislosti se domnívá, že ženy mohou být aktérkami změn pro přechod k udržitelné energii; vyzývá obecněji rozvojové země, aby přijaly politiky, které umožní přístup k cenově dostupným, spolehlivým a moderním energetickým zdrojům v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 7 a zdůrazňuje, že je třeba začlenit hledisko rovnosti pohlaví do energetických politik a programů s cílem zlepšit jeho účinnost a účelnost;
20. vyzývá k opatřením zohledňujícím rovnost žen a mužů, aby se zajistilo, že ženy nejsou považovány pouze za příjemce opatření v oblasti klimatu, ale rovněž jako ženy podnikatelky v oblasti technologie čisté energie vítá výzvu Komise k předkládání návrhů na téma „Ženy a udržitelná energie“, které vyčlení 20 milionů EUR na provádění činností pro podporu podnikání žen v odvětví udržitelné energie v rozvojových zemích, a vybízí Komisi, aby tuto částku v následujících návrzích zvýšila;
21. připomíná, že obecně jsou ženy více než muži postiženy důsledky klimatických katastrof a to že takové katastrofy zhoršují genderové nerovnosti a diskriminaci a to i

při přidělování dočasných ubytovacích zařízení; zdůrazňuje, že je třeba náležitě reagovat na ekonomickou situaci žen, lékařské a psychologické potřeby v krizových situacích a situacích po katastrofě; ve všeobecnosti připomíná, že členské státy podléhají povinnostem vyplývajícím z Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen, jež je zavazují přijmout konkrétní kroky k řešení genderových aspektů katastrof v měnícím se klimatu, např. prostřednictvím přijetí cílených, politik přizpůsobených jednotlivým státům, strategií, právních předpisů a rozpočtových položek;

22. zdůrazňuje, že je třeba využít stávající rámce financování opatření v oblasti klimatu na všech úrovních, aby se zajistilo, že se hledisko rovnosti žen a mužů stane součástí úsilí o snižování rizika katastrof a přizpůsobování se těmto změnám.
23. žádá, aby byly identifikovány a posilovány konkrétní strategie zohledňující hledisko pohlaví, které podporují rovnost žen a mužů a odvolávají se na sociální rozměry stanovené celosvětovou autoritou na otázky klimatu – Mezivládním panelem pro změnu klimatu (IPCC), včetně dobrovolného plánovaného rodičovství založeného na právech jako potencionální adaptační strategie;
24. zdůrazňuje význam přenosu technologií šetrných k životnímu prostředí a nutnost dodržet finanční závazky učiněné zejména na pařížské konferenci o klimatu a v rámci Zeleného fondu pro změnu klimatu, aby byl rozvojovým zemím umožněn přechod na bezuhlíkovou politiku růstu;
25. vyzývá k uspořádání školení pro úředníky EU, které by bylo zaměřeno na rovnost pohlaví, a to zejména pro ty úředníky, kteří se zabývají rozvojovou politikou a politikou v oblasti ochrany klimatu;
26. vyzývá Komisi, aby podporovala rovnost žen a mužů v souvislosti s klimatickou spravedlností v rámci regionálních programů podpory, akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii a při dialogu se třetími zeměmi;

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	21.11.2017
Výsledek konečného hlasování	+: 18 -: 1 0: 3
Členové přítomní při konečném hlasování	Ignazio Corrao, Mireille D'Ornano, Enrique Guerrero Salom, Maria Heubuch, Arne Lietz, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon, Maurice Ponga, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Eleftherios Synadinos, Eleni Theocharous, Paavo Väyrynen, Bogdan Brunon Wenta, Anna Záborská
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Thierry Cornillet, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Brian Hayes, Florent Marcellesi, Paul Rübig

**JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

18	+
ALDE	Paavo Väyrynen, Thierry Cornillet
EFDD	Ignazio Corrao
GUE/NGL	Lola Sánchez Caldentey
PPE	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Anna Záborská, Bogdan Brunon Wenta, Brian Hayes, Frank Engel, Maurice Ponga
S&D	Arne Lietz, Elly Schlein, Enrique Guerrero Salom, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon
VERTS/ALE	Florent Marcellesi, Maria Heubuch

1	-
EFDD	Mireille D'Ornano

3	0
ECR	Eleni Theoharous
NI	Eleftherios Synadinos
PPE	Paul Rübig

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	4.12.2017
Výsledek konečného hlasování	+: 21 -: 1 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Daniela Aiuto, Maria Arena, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Hedh, Mary Honeyball, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Marijana Petir, Ángela Vallina, Anna Záborská
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Stefan Eck, Sirpa Pietikäinen, Evelyn Regner, Marc Tarabella, Mylène Troszczynski, Julie Ward
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Max Andersson, Jakop Dalunde, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Lambert van Nistelrooij

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

21	+
ALDE	Angelika Mlinar
EFDD	Daniela Aiuto
GUE/NGL	Stefan Eck, Ángela Vallina
PPE	Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Marijana Petir, Sirpa Pietikäinen, Lambert van Nistelrooij, Anna Záborská
S&D	Maria Arena, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Hedh, Mary Honeyball, Maria Noichl, Evelyn Regner, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Marc Tarabella, Julie Ward
VERTS/ALE	Max Andersson, Jakop Dalunde, Florent Marcellesi

1	-
ENF	Mylène Troszczynski

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se